

erdelyi élet

1935 X. 21. — XXIV. évf. 30. sz. — 20 Lei

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Aradi Kalauz

Orvosok:

- Dr. Balogh Andor, str. Cloșca 7.
Dr. Botiș Aurél, str. Lăc. Tâmpa 8.
Dr. Cucu Vasile, str. Șincai
Dr. Goldschmidt Lipót, str. Horia 7.
Dr. Hersch Andor, P. A. Iancu
Dr. Jeremiás Miklós, str. I. Vulcan
Dr. Kabuebó György, P. M. Viteazul
Dr. Luszt Ferenc, Bul. Reg. Maria 15.
Dr. Pirée Ferenc Str. Eminescu 10.
Dr. Róna Jenő, str. Gh. Popa 1.
Dr. Salamon Izsó, str. Bucur
Dr. Siartău Pál, str. Mețianu 4.
Dr. Steiner Jenő, str. Penescu C. 36
Dr. Tesce Svetolc, str. Consistorului
Dr. Tethy Pál, Calea Șaguna.
Dr. Wollner Gyula, str. Cloșca 9.
Dr. Wiener Imre, Str. Eminescu 19.
Dr. Windholtz Béla Str. I. Vulcan 8
Dr. Feldmann József, str. Răsboieni 5.
Dr. Goldberger Manó, str. Mărășești 42.

Ugyvédek:

- Dr. Boțioc Alexa, str. Cloșca 1.
Dr. Coșoiu Romului, Piața Luther
Dr. Gabos Jenő, str. V. Goldiș 1.
Dr. Hoffmann Lajos, str. Eminescu
Dr. Iancu Cornel, str. Mețianu 2.
Dr. Kell József, str. Greceanu 2.
Dr. Kelemen Gábor, str. Moise Nicoară
Dr. Köpf János, str. Consistorului
Dr. Lázár Ágoston, Str. Gh. Coșbuc 4.
Dr. Pop Sándor, Str. Cloșca 14.
Dr. Rácz Sándor, Bul. Carol 81.
Dr. Révész Mór, str. Brătianu.
Dr. Sárbu György, Bul. Reg. Maria 9.
Dr. Salamon Béla, P. A. Iancu
Dr. Szalay Vilmos, str. Cloșca 5.
Dr. Weil Károly, str. Brătianu.
Dr. Multas Jenő, Bul. Reg. Ferdinand 19.

Okleveles építészek:

- Koch Károly, Str. Greceanu 1.
Reusz Andor, Bul. Reg. Ferdinand 33
Rácz Emil, Bul. Reg. Carol 81.

Fogorvosok:

- Dr. Boros Ernő, str. Consistorului 15.
Dr. Székely László, str. Consistorului 2.

Orvosi kozmetikai intézet:

Orvosi kozmetika: Dr. Antal György,
str. V. Goldiș.

Kozmetikai intézet:

Fodorné és Weinfeldné, str. Alexandri 13.
dri.

Vizsgázott fogtechnikus:

Hochmann M., Bul. R. Ferdinand 162
Csobod János, str. Brătianu 13.

Bankok:

Arad Csanádi Gazdasági Takarékpénztár Rt. Bul. Reg. Ferdinand 5.
Aradmegyei Takpt., Bul. Reg. Maria
Aradi Általános Takptár. Bulev. Reg. Maria.
Bánáti Bankegyesület, Bul. Reg. Maria
Erdélyi Bank és Takarékpénztár rt. Bulev. Reg. Maria.

Fordító iroda:

Mitra I. Sándor, Bul. Reg. Ferdinand
Csanádi-palota.

Hitelszövetkezetek:

„Mercur”, str. Brătianu
„Consum”, Bul. Reg. Maria

Biztosító intézetek:

„Agronomul”, str. Cloșca 15.

Pénzváltó:

Papp Illés, Bul. Reg. Maria

Gyógyszertárak:

Dr. Földes Béla, str. Eminescu 21.
Janka Jenő, B. Reg. Ferdinand 25.
Kárpáti János, Bul. Reg. Ferdinand
La Providența Divine, Bul. Reg. Maria

Rozsnyay Kálmán, Piața Avram Iancu
Vojtek Géza, Bul. Reg. Maria 21.

Szanatórium:

„Therapia”, str. I. Vulcan 8.

Butorgyárak:

Jónás Aladár butorgyár Str. Consistorului 42.

Bélyegzőgyár:

Stampa, str. Brătianu

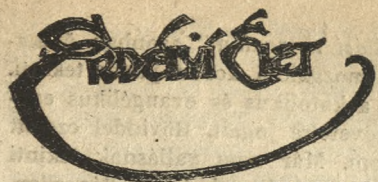
Cérnagydar:

Industria Cucirini, str. Alexandri 2.

Fűrészggyár:

Patria Aradi Fűrészggyár rt., Calea Radnei 18—20.

Gépipar:

XXIV. ÉVF. 30. SZ.
1935 OKTÓBER 21.

FŐSZERKESZTŐ:
GELLER ÖDÖN

Fényképes igazolványokkal ellátott tudósítók és kiadóhivatali megbízottak: București, Cluj, Timișoara, Oradea, Brașov, Satu-Mare, T.-Mureș

Feszület helyett napkorong

(Arad) A „német vallási mozgalom”, amely a kereszténységet egyáltalán elveti, a náci-uralom kezdetén eredetileg nehéz helyzetben volt, mert az evangélikus egyházban vezetőszerepet játszott a „német keresztények” mozgalma.

A „német keresztények” nem voltak keresztényellenesek, inkább faji alapon akarták ujjaépíteni az evangélikus kereszténységet. Ezek „árja kereszténységét” követelték, vagyis az ótestamentum feladását és valamennyi nem árjának az egyházból való kiközösítését. Akkor még egyöntetű volt az akarat, hogy a Harmadik Birodalomban a kereszténységnek engedjek át a vezető állást. A „német keresztények” mozgalma nemsokára megfeneklett. Megkezdődött a harc magában az evangélikus egyházban. Ez a harc egyelőre az evangélikus egyház államosításával véget ért.

Egyidőben megkezdődött a keresztényellenes „német vallási mozgalom” megerősödése.

Ez három csoportra oszlik. Az első csoport tudatosan áll az „északi vallásosság” talaján. Ez a csoport fel akarja ébreszteni az „izlandi vallási gondolatot”. A második csoport Ludendorff körül sereglik. Ludendorff és a felesége a többi csoportok heves ellenzése mellett a „német istenismeret” egy nemét hirdetik. Ludendorffék csoportja ma már 60--70 ezer hívet számlál. A harmadik és legfontosabb csoport a „német vallási mozgalom”, amelynek élén gróf Reventlow és Hauer tübingeni tanár állnak. Ez az irányzat a legmozgékonyabb, mert értett hozzá, hogy az eszmét összekapcsolja a nemzeti szocializmussal.

„Nem a kereszt és nem a feszület a német vallás jelvénye, hanem a lángoló napkorong”.

Igy hangzik ennek a csoportnak a jelmondata. A napkorong ősi for-

mája a horogkeresztnek, a „német vallási mozgalom” azonban önma-
gát a politikai és vallási megújódási mozgalom koronájának tekinti.

A „német vallási mozgalom” eddig a katolikus és evangélikus egy-
ház mellett, mint a harmadik vallás követelte jogait. Röviddel ezelőtt
megváltoztatta taktikáját ez a mozgalom. Már nem vallásnak tekinti
magát, hanem világszemléleti közösségnek, amely minden vallás ellen,
tehát minden dogmán alapuló hitfelekezet ellen harcol.

*A „német vallási mozgalom” tehát totalitási igényeket táplál,
éppen mint a totalis állam és azt hirdeti, hogy a vallások min-
den baj okai és éppen ezért ki kell küszöbölni őket.*

Mindezeket a „Berlini püspökség egyházi közlönye” írja. Ezek a
megállapítások mindenütt beigazolódnak, ahol a „német vallási moz-
galom” felütötte a fejét. Mindenekelőtt harcot követel a felekezeti is-
kola ellen, egyáltalán a felekezeti intézmények ellen. Ha már eltávolí-
tották a felekezeteket, vagy pedig jelentéktelenné zsugorodtak össze,
akkor ez a vallásközösség abban a helyzetben lesz, hogy kitöltheti a
légüres tért. Így véli legalább is ez a vallásközösség. Ezek a következtetések
nem valami logikusak. Hiszen maga a nemzeti szocializmus
tart igényt arra, hogy világszemléleti közösség legyen. Avagy nem ezt
hirdeti Alfréd Rosenberg?

A „vallási mozgalom” távoli céljai még homályosak, de annyi már
is bizonyos, hogy az egész népre igényt tart.

Amíg katolikusok és protestánsok számára is a publicisztikai vé-
dekezés az újpogány kirohanások ellen teljesen lehetetlenné van téve,
sokszor még államellenesnek is tartják és szigorúan megbüntetik, addig
*a különféle egyházellenes irányzatok lapjai zavartalanul hoz-
hatják a legbutább állításokat és büntetlenül sárba tiporhatják
mindazt, amit a katolikusok szentnek tartanak.*

Sem Göbbels propaganda-miniszter, sem más sajtónagyság nem lép
fel, ha például a „Deutsche Volkskirche” című lap „A vallásos vallás”
címen a német katolikusokról ezeket mondja:

*„A pápai pusztító akarat Németország ellen... a Vatikán felrob-
bantja összes aknáit, hogy a nemzeti szocializmust megbuktassa.
Csakis ebből a célból kötötte meg a konkordátumot a nemzeti so-
cialista néppállammal. A Vatikán, amely minden zsidó-rabbinusi-jezsuita
szóművészetnek mestere, azt remélte, ha valami írásbeli dokumentum
lesz a kezében, majd elkészül a nemzeti szocializmussal. De ebben
alaposan csalódott. Ezért a kulturharc, amelyet a pápa a Német-
országban működő papjai révén a nemzeti szocialista-kormány ellen
megindított csak azért, hogy mártirokat csináljon... Ezt az ördögi
kezdést szolgálta a fuldai püspöki konferencia. Jellemző arra a türe-
lemre, amellyel a nemzeti szocialista-kormány a katolikus klérusnak
ezt a hazaáruló tevékenységét szemléli, hogy nem lépett fel, amikor
Berlin új kinevezett püspöke, gróf Preysing elutazott Rómába instruk-
ciókért. Még ma is elég vakmerő egy Németországban működő püs-
pök arra, hogy külföldi, a német állammal szemben haldios ellenség-
ként viselkedő fejedelemtől utasításokat kérjen ama ország elleni
harcához, amely állam vezérére felesküdt... És a zsidó-római „jaj-
papok” még arra is vetemednek, hogy telekürtölik azzal a hazugság-*

gal az egész világot, hogy a nemzeti szocialista-kormány a kereszténységet, főként a katolicizmust üldözi... A római egyház és a nemzeti szocializmus között éppen ezért nem jöhet létre kibékülés, csak harc lehet, amelyben vagy győzni, vagy elpusztulni kell'.

Igy fest írásban az ugynevezett kulturharc, amelyet a krisztusi szeretet és megértés alapján álló római egyház lolytat a barbarizmus és modern pogányság ellen.

Nyílt levél dr. Coțioiu Romulus polgármesterhez

Polgármester Ur! Ha este 9 óra után kijön az otthonából a városba, sétáljon el a színház-épülethez. Ilyenkor még ragyogó fényárban usznak a boltok kirakatai, a színház-épületben levő sörcsarnok is

barátságosan hívogatja a vendégeket, fönn az első emeleten villanyfényben ragyogó ablakok tekintenek le a Szentháromság szoborra. Csak a színház-épület sarkán levő

Palace-kávéház hatalmas ablakai merednek bele sötétben és szomorúan a fényzőnbe, mint megannyi unalmasan ásító száj. Azt hiszem, hogy Polgármester Ur esztétikai érzékét mélyen fogja sérteni ez a kiabáló sötétség abban a helyiségben, amelynek fényzőnben kellene hirdetnie bele az éjszakába, hogy Arad legszebb kávéháza. Csak-hogy erről nem győződhetik meg a jámbor aradi polgár, ha véletlenül ki akar maradni egy este. Nem győződhetik meg róla, mert ragyogás helyett, sötétség és zárt ajtó fogadja.

Mert ugy-e bár a kávéház bérlői, akik egyuttal a Dacia-kávéház és étterem bérlői is,

ugy vették bérbé a város pénzén átalakított volt Városi-kávéházat, hogy modern és minden kényelemnek megfelelő kávéházi üzemet létesítsenek.

Kávéház alatt mindenki olyan nyilvános helyiséget ért, amely reggeltől legalább is éjjel után két óráig állandóan a közönség rendelkezésére áll. Ugy tudjuk, hogy ez volt a város vezetőségének is az intenciója, amikor

mellőzve az idegenből jött kedvezőbb ajánlatokat, a Dacia bérlőinek adta bérbé a Palace-kávéházat.

És ehelyett mi történt? Az történt, hogy rövid ideig tartó esti üzem után egy este elkapták a gyanútlanul ülő kávéházi vendég asztaláról az abroszt, az asztalokra helyezték a székeket, eloltották a lámpákat és bezárták a bejáratot. Este kilenc órakor. A bérlők azzal indokolták

ezt, hogy nincs értelme nyitva tartani, mert nincs elég közönség. És azóta esténként mindig zárva van Arad legfényesebb kávéháza.

Hát ami azt illeti, csúnyán kijátszották a város vezetőségét. A Dáciások azért vették bérbe a kávéházat, hogy ne kapjanak egészséges konkurenciát és

fentarthassák a Romániában legmagasabb kávéházi árakat.

Nekik csak ezért van szükségük a Palace-ra. Nem engedik ki a kezükből a kávéház-monopóliumot. Egyáltalán nem törődnek a Palace-val. Ez a kávéház nekik csupán sallang. Nekik

a Dacia a fontos, mert itt a bitorolt Sfatul Negustoresc cím alatt játékbarlang működik.

A Palace-nak most már okvetlenül zárva kell lenni este, hogy a közönség a Dáciába kényszerüljön és innen bevonuljon a ruletthez és chemin-hez. Ha a Dáciásokat hallgatja meg Polgármester Ur, a szánakozástól össze fog facsarodni a szive, mert olyan keservesen fognak sirni, hogy mennyit fizetnek rá így is a Palace-ra.

Segíteni kell ezeken a szegény embereken, Polgármester Ur!

Fel kell bontani a Palace-kávéház bérletét, hogy ne fizessenek rá olyan sokat.

Ezt meg kell tenni már csak azért is, mert a bérlők nem kávéházat csináltak a Palace-ból, hanem kávécsarnokot.

Polgármester Ur! Adófizető polgára vagyok ennek a városnak. Szívesen viselem tehát városom sorsát. Biztos vagyok afelől, hogy Polgármester Ur is ezt teszi. Feltételezem tehát, hogy Polgármester Ur osztja azt a nézeteimet, hogy amikor az idegenforgalom fellendítését is beleillesztették a városmentő mozgalomba, esténként nyitva kell lennie a Palace-kávéháznak, hogy a városba érkező idegen elmehessen rendes és játékbarlangmentes helyre. Kényszeríteni kell a bérlőket az éjszakai üzem visszaállítására. Igen, kényszeríteni kell őket!

Egy aradi polgár.

Csak az árak olcsók, minőségeink változatlanul jók!

Csak az árak olcsók, minőségeink változatlanul jók!

GOLDSTEIN LAJOS

divatáruháza Arad, str, Bratianu 2.

Mélyen leszállított árakon nagy választékot nyújtunk kosztüm és kabátujdonságokban, bársonyok, selymek és mosóanyagokban. — A hölgy- és férfiközönség kedvelt bevásárlási helye. ooooooooo

Pro és

kontravélemények

a németországi zsidók támogatására indított husszunapi gyűjtési akcióról

(Arad.) Amikor nálunk a cionista-mozgalom eredményes lendülettel kezdte meg munkáját, az aradi neológ zsidó hitközség élesen állást foglalt a cionizmussal szemben. Azóta a zsidó-kérdés szomorú aktualitások révén megint előtérbe került és kibékítette az egymással szemben álló zsidó frakciókat. Így történt ez az aradi neológ hitközség kebelében is, aminek ékes bizonyága, hogy

a hitközség vezetőségébe cionistákat is beválasztottak.

A zsidó egység legszebb megnyilvánulása akkor volt, amikor a németországi zsidók támogatására került a sor. Arad zsidósága is pártáryalati különbség nélkül résztvett a segélyakcióban és mindenki anyagi tehettségéhez híven áldozott. Ca humanus ac elnedekebenary Cluj

A németországi zsidóság helyzete a nürnbergi zsidótörvények életbeléptetése óta katasztrófális lett.

A világ zsidósága megint felemelte tiltakozó szavát, de felemelte minden igaz és emberségesen gondolkodó ember, akármilyen vallás szerint imádja istenét.

A németországi zsidóság sorsa iránt megnyilatkozott részvét hozta létre azt a magasztos imát, amelyet a luzerni rabbi-kongresszus szövegezett meg és amelyet a Kiengesztelődés Napjának előestéjén a világ minden zsidó templomában felolvastak. Az aradi neológ templomban is elhangzott az ima a Kol nidré után.

A Zsidó Nemzeti Szövetség azonban nem tartotta megfelelő sulyu tiltakozásnak az imát a németországi hajmeresztő barbárság ellen. Elhatározta, hogy

országanként és városanként a nagy ünnepeket felhasználja arra, hogy nagyszabásu gyűjtő-akciót indít a németországi zsidóknak Palesztinába való vándorlása előmozdítására.

A Szövetség abból indult ki, hogy a tehetős zsidók az ünnepek alatt ugyis szoktak adakozni jótékony célokra, tehát nem követ el ünneprontást, ha a németországi zsidók megsegítésére hívja fel a hitsorsokat. Ez elhatározás alap-

ján a Zsidó Nemzeti Szövetségnek aradi ifjusági tagozata a Hosszunapon adakozásra szóló felhívást osztott szét a templomban.

Az aradi neológ hitközség elnöksége rossznéven vette ezt az akciót, állást is foglalt ellene és azt a felfogását hangoztatta, hogy nem lett volna szabad ezzel megzavarni a szent nap áhitatát. De az is lehetséges, hogy a hitközség elnöksége azért is nehézményezte a Nemzeti Szövetség akcióját, mert előzőleg nem hozták tudomására a felhívás szétesztését. Ebből aztán heves viták keletkeztek a hitközség vezetőségében és a két felfogás hívei oly intranzingens magatartást tanusítottak, hogy már-már vezetőségi válság fenyegetett. Nagynehezen megnyugodtak a kedélyek, annál is inkább, mert

azok a hitközségi tagok, akik kézhez kapták a felhívást, egyáltalán nem találtak ebben sérelmet, sőt belátták, hogy a kétségen kívül megrázó ima, gyenge védekezés a németországi rémségek ellen.

Ezek a hitközségi tagok — legtöbbje tehetős ember — szívesen áldoztak a célra, már csak azért is, mert a felhívás inkább volt kérés, mint adakozásra való határozott felszólítás.

Mindenesetre kár volt ebből a kis ügyből oly nagy sérelmet kovácsolni, különösen most, amikor a világ egész zsidóságának példát kell mutatni az összetartásról és szolidaritásról.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Nemzetközi

hajsza Farcașanu asszony gyilkosa után

(București.) Amíg Európa valamennyi országának rendőri hatóságai lázasan nyomoznak Farcașanu asszony gyilkosa, Teodorescu után, Bucureștiben szenzációs részletek kerültek nyilvánosságra az ezernévi rablógyilkos bűnlajstromából. A hatósági nyomozás megállapította, hogy Teodorescu Traian három évvel ezelőtt, amikor Romániában vasuti jegyhamisítás miatt üldözték, a szeretőjével Karlsbadba szökött, ahol szakorvosnak adta ki magát.

Egy szép napon elegáns fiatalember érkezett Karlsbadba, fiatal hölgy társaságában és egy penzióban szállt meg. A bejelentésnél utlevelet mutatott, amely Dr. Dutescu Pavel névre szólt. Másnap az állítólagos Dr. Dutescu felkereste az egyik fürdőorvost, akit kollégának szólított. Arra kérte, eszközödjön ki a maga és felesége számára mér-

sékelt kurtaxát és kedvezményes áru fürdőket. A karlsbadi orvos a legnagyobb előzékenységgel megígért mindent bucureştii „kollégájának”.

A penzióban csakhamar feltűnt, hogy az állítólagos fiatalasszony a férje távollétében soha ki nem jön a szobájából, amelynek ajtaját bezárva tartja. Akkor sem hagyta el szobáját, amikor Dr. Dutescu Karlsbad környékére kirándult és két napig távol volt. A fiatalasszony azt mondta, férje szigorúan megtiltotta neki, hogy kimenjen a lakásból. A villa tulajdonosa azonnal értesítette a rendőrséget, ahonnan egy tisztviselő jött a penzióba és kihallgatta az asszonyt.

A fogly asszony végül elmondott mindent. Bucureştiben ismerkedett meg Teodorescuval. Piatra-Neamţuból ment Bucureştibe rokonai látogatására. Teodorescu rábeszélte, hogy éljenek együtt addig, amíg törvényesen feleségül veszi. Azt mondta, hogy orvos és hamarosan megnyitja orvosi rendelőjét. Teodorescu naponta majdnem mindig ezer leit hozott haza azzal, hogy megkereste a pénzt. Már akkor megtiltotta neki, hogy távollétében elhagyja a szobát. Jósokára azután megtudta, miként keresi Teodorescu a napi ezer lejeket. Egy blokk lebélyegezetlen vasuti jegyet szerzett.

A jegyeket kiállította és a vasuti állomáson eladta utasoknak azzal a mesével, hogy az utolsó pillanatban el kell halasztania utazását és ezért 100 lejtel olcsóbban adja oda a jegyet.

Mindig akadt valaki, aki megvette a hamisított jegyet.

Miután Teodorescu brutálisan bánt vele, elhatározta, hogy megszökik tőle. Egy kedvező alkalommal, amikor Teodorescu magával vitte a szoba kulcsát, a leány az ablakon át menekült. Előbb magához vette az asztalon talált hamisított vasuti jegyet, az utazás alkalmával azonban póruljárt, az ellenőr rajtakapta és csak nehezen került ki a csávából. Egy hét múlva Teodorescu mégis rábirta, hogy visszatérjen Bucureştibe. Bebeszélte neki, hogy vele együtt külföldre kell szöknie, mert a hatóság a leányt hamis jegy használata miatt keresi. Így jutottak Karlsbadba.

A penzióban átkutatták Teodorescu bőröndjeit és elegendő terhelő anyagot találtak.

Hamis érettségi bizonyítványok, katonai okmányok, vasuti jegyek és három hamis utlevél kerültek elő a bőröndökből.

Az egyik utlevél Dr. Dutescu orvos nevére szólt, a másik Dupta Nicolae mérnök nevére, a harmadik Heinrich Schengel névre. Mindhárom utlevélben Teodorescu fényképe volt. Visszatérése után nyomban lefoglták és utlevélhamisítás és szélhámosság miatt hat hónapi börtönre ítélték. Kiszabadulása után hazatoloncolták Romániába. A leányt két hónapi vizsgálati fogság után a karlsbadi román konzul közbenjárására szabadon bocsátották. A karlsbadi rendőrségnek az volt a meggyőződése, hogy Teodorescu leánykereskedőknek akarta eladni a szeretőjét és hogy annak az utlevélnek tulajdonosát, amely Dupta mérnök nevére szólt, meggyilkolta.

Annyi bizonyos, hogy raffinált bűnöző a soknevű ember, akit még mindig nem sikerült kézrekeríteni.

Pesti levél:

A rendőrség erkölcs- botránnyért letartóztatta az aradi származásu özv. Binéth Ignácznét

(Budapest.) Valamennyi budapesti napilap megírta, hogy a főkapitányság egy névtelen levél alapján eljárást indított özv. Binéth Ignác ellen. A levél azzal vádolta, hogy kétes üzelmeket folytat.

A detktivek figyelni kezdtek Binéthnének Károly-körut 7. szám alatti lakását és a megfigyelés alapján beidéztek a főkapitányságra özv. Binéthnét, akit kihallgatás után letartóztattak. A letartóztatás híre gyorsan terjedt el Budapesten, ahol nagy feltűnést keltett, mert Binéthnét sokan ismerték. Néhány évvel ezelőtt irodalmi szalont tartott, ahol igen sok ismert ember megfordult.

Özv. Binéth Ignácné kétes értékű karriérje Aradról indult el. Aradon még bizonyára sokan emlékeznek a szőke, érdekes arcú, elegánsan öltözködő asszonyra, Binéth Ignác hibáslábu aradi borkereskedő feleségére.

Már Aradon is az volt a leghőbb vágya, hogy mindenki róla beszéljen.

Keresve kereste az akkor még létező bohém társaságokat. Valahányszor prominens ember jött Aradra a magyar fővárosból, Binéthné módját ejtette, hogy megismerkedjék vele és már is meghívta magához teára, vacsorára. Ilyenkor maga köré gyűjtötte barátait és irodalmi szalonsdit játszott. Minden irodalmi kérdéshez hozzászólt anél-

Bevásárlás előtt
tekintse meg

Szántó és Komlós

ruhanagyáruház szenzációs kirakatait. — Mélyen leszállított árak. Mérték utáni rendelések gyorsan, pontosan és megbízhatóan eszközöltetnek. Szenzációs nagy raktár iskolaöltönyökben. **ARAD, Színházépület.**

kül, hogy meg lett volna az előképzettsége. Ilyen körülmények között ismerkedett meg Karinthy Frigyessel, aki felolvasást tartott Aradon. Binéthné és neves író között benső barátság keletkezett, amely Budapesten is folytatódott. Mindez még a háboru előtt történt és bizony Binéthné elérte, amire vágyott: Aradon beszéltek róla, különösen néhány szerelmi kilengésével kapcsolatban. Eleinte anyagi gondokkal küzdöttek Binéthék, de azután jött a háborus konjunktúra és a primitív vidéki bórkereskedő dús gazdag ember lett.

A stréber asszonynak most már szűk volt Arad. Már nem elégedett meg az aradi irodalmi emberekkel, már unta a vidéki házasságtöréseket. Budapestre vándorolt.

Sikerült is rávennie a férjét, hogy likvidálja üzletét és költözzenek fel Budapestre.

Binéth Ignác, aki bolondulásig szerelmes volt a feleségébe, teljesítette ezt a kívánságot és a Binéth-család a háboru vége felé végkép felköltözött a magyar fővárosba.

Sokáig semmi hír sem érkezett Aradra a feltűnő szöke asszonyról, akit elfelejtettek. Ami elvégre nem is volt csoda, hiszen mindenkinek más volt akkor a buja-baja és a legkisebb gondja is nagyobb volt annál, hogy vajjon miként éli világát Budapesten Binéth Ignácné. És ez a Bovaryné-karikatura élte a világát. Eelőször Karinthy Frigyessel, azután másokkal, sok mindenkivel. A férjével is élt. Együtt élt vele.

Irodalmi szalont is nyitott Rákóczi-téri lakásán, ahol igen sok kiváló személy fordult meg teán, vacsorán, irodalmi vitaestén a szalokban és a diszkrét szobákban is. Egy szép napon hire jött, hogy Binéth Ignác meghalt. A szöke asszony özvegy lett. És ez előnyére vált. A gyászruha jobban kiemelte feje szökeségét és arca beteges halványosságát. Ezután már egészen tette bele magát az életbe és az sem zavarta, hogy egyetlen leánya veszedelmesen kezdett nőni. Amikor aztán férjhez adta a leányát, nem volt nálánál boldogabb nő Budapesten.

Nagystilű életet élt, amíg tartott a férje vagyona.

De a kut is kimerül, ha folyton meritenek belőle vizet. A Binéth-vagyon is elszórt, mert az özvegy csak költekezett, de nem keresett semmit. Egyszer aztán ott állt özvegy Binéth Ignácné pénz nélkül a Rákóczi-téri hatalmas lakásban. Más asszony kétségbeesik és leépit. Binéthné nem esett kétségbe és nem is épített le. Sőt ellenkezőleg. Összebarátkozott egy igen csinos és snájdig fiatal emberrel és szalont nyitott. Egy bridzs-szalont. Előkelő és pénzes urakat hívott meg. És nőket is. Könnyűvérű, kalandra szomjas asszonyokat. A meghívások

Bankok, kereskedők, iparosok figyelmébe!

Móndern könyvkötészetemet kiegészítettem **vonalozóintézettel**

Mindennemű üzleti könyvet és vonalozott nyomtatványt a legpontosabban és legjutányosabban készítek. Akta makulatura popirokat **Dávidovits** könyv- magas áron veszek **kötészete**

ARAD, Bul. Regina Maria 24 (Nermann-udvar)

mindig estére szóltak. Pompásan megterített asztal várta a vendégeket. A snájdíj fiatalember szellemeskedett, szórakoztatta a vendégeket. Folyt az erős bor, a pezsgő. A hangulat emelkedett. Ezt várta a jóvágású fiatalember. Ilyenkor egy kis szelid bakkarára invitálta a vendégeket. Aki nem akart játszani, az egyik kalandra szomjas hölgygel vonult el csevegni. Aki pedig játszott, az hamarosan kifosztva, letörve távozott.

Igy ment ez jósokáig. Özv. Binétné adta a fényes vacsorákat, az áldozatkoat meg kifosztotta a ház fiatal barátja. A pénzen természetesen megosztzkodtak ketten. Mondanunk sem kell, hogy ez a fiatalember notórius hamiskártyás volt. Le is leplezte Kovács Noldi, a híres rendőri riporter. A dolognak nem lett komoly következménye, mert a leleplező elállt a feljelentéstől. A vendégek természetesen elmaradtak és Binétné otthagya régi nagy lakását és a Károly-kör-utra költözött.

A viharos élet nyomot hagyott a valamikor csinos és kívánatos szőke asszonyon. Bizony megöregedett. Már nem az ő kedvéért jártak a férfiak a lakására. Egyszerűen találkahelyé züllesztette a lakását. Valószínű, hogy ezt állapították meg a detektívek.

Az Aradról elkerült szőke asszony a börtön magányában most segerszemlét tarthat mindazokon, akiket valamikor megajándékozott a kegyeivel. Bizonyos, hogy nem ilyen karrierről álmodozott, amikor Aradról felköltözött Budapestre.

Az Erdélyi Élet vendége:

Jakab Géza

BCH Cluj / Central University Library Cluj

DIVAT A CSODA

Amióta a maglaviti pásztor az Uristennel beszélgetett, a csoda hátározottan divatba jött. Többet beszélnek róla az egyszerűbb emberek, mint akár arról a hólabda-rendszerről, amely a földi meggazdagodás egyszerű, de csábító módszerével kecsegtetett. Nem véletlen a gondolatkapcsolat a csodák divatja és az „*Akar Ön meggazdagodni...?*” kezdetű litografált, vagy gépen sokszorosított körlevelek között, mert hiszen mindkét jelenség mélyén a szokatlan-eseménybe vetett hit lapang, mint a mozgó-rugó és — Uram bocsá! — a pénznek legalább is annyi szerepe van a maglaviti-iskolát követő csodák históriájában, mint a divatos hólabda-játékban volt. Hiszen gondoljunk csak arra a cipésmesterre, aki a bőrátató cseber vizében pillantotta meg Mária és az isteni kised képét! A boldog révületbe-szédült cipész állítólag még magához sem tért csodás ájulásából, mely „látomását” követte, amidőn felesége, a praktikus cipézné, már kitette a táblát az ajtó elé: „*Itt uj csoda ldtható...!*” felirással és ugyanakkor megkezdte a jámbor látogatók megadóztatását is — „*kegyes adományok*” címén...

Csoda-e hát, ha itt is, ott is: egyszerre csak elszaporodtak a „csodák”...?

Az emberi találatekonyság és a kegyességgel leplezett üzleti érzék azonban még nem minden. A „csodának” hívő tömegekre van szük-

sége, hogy valóban csodává nőjön. Itt, ennél a jelenségnél érkezünk el ahhoz a felismeréshez, hogy milyen könnyen találnak hívő tömegekre a csodák névtelen hősei s milyen elszántsággal akar hinni ez a tömeg abban a csodában, melynek lényegét esze tagadja és értelme egykettőre leálcázza.

A csodák divatját tulajdonképen a tömegek könnyehivése teremtette meg. Az az akarat, amely hinni akar a természetfeletti, a rendkívüli, a lehetetlenben is, mert ezektől reméli mindannak beteljesülését, amelyet nem várhat a természetestől, a rendestől, a lehetségestől. Az egyháznak nem árt e jelenség, hiszen csak a hit erejét növeli, a hatóság is szemet huny, hiszen nincs semmi lázító, rendfel forgató tendenciója. Ellenkezőleg: erkölcsösségre, rendre, istenfélelemre int.

A csodák esetében maga a tömeg az, amely becsapja magát, amidőn ezer szájjal beszélni, kétezer szemmel látni és kétezer füllel hallani véli mindazt, amit saját képzelete, saját vágya, életszomjúsága sugall neki. Vonzza, narkótízálja a tömeg saját magát, hogy higgye a hihetlent és bizzék a lehetetlenben, reménykedjék a reménytelenben, miközben pénze szinte észrevétlenül gazdát cserél.

Megdöböntő, hogy milyen tömegeit tudja megmozgatni az embereknek egy-egy falusi pásztor, cipész, vagy libapásztor-lányka: megdöböntő, hogy mennyien vannak azok, akik már csak a csodában tudnak hinni, már csak a természetfölöttiben, a megmagyarázhatatlanban bizznak, mert elveszítették a saját magukba és embertársaikba vetett bizalmukat, hitüket.

A csodák divatja: áruló, leleplező „tömegdivat”, melyen el kell, hogy gondolkozzanak a hajkőéleti intézmények, a Magyarországi és polgári élet munkaterületének hivatott vezetői és irányítói. A csodák divatját-járó tömegeket fel kell szabadítani önvarázslatuk szuggessziója alól, mert megbénítja őket az a hit, amely irrealitások felé tereli valamennyiüket a kollektív felvilágsoulság, a kollektív munka és saját alkotóerejének reális felismerése helyett. Angliában annak a hitnek és bizodalomnak a tömegnyilatkozását, amely itt Maglavit felé árad, — szövetkezeti mozgalmak használják fel hajtóerőként, mert ennek az erőnek az egyik feshmérője a felvilágosultság, a másik az önbizalom. De hol van nálunk az a mintavásár, kereskedelmi, ipari, kulturális, vagy éppen tudományos kiállítás, amely a Maglavitéhoz hasonló iorgalmat tudna felmutatni...? Nem felejtjük el, hogy Franciaországnak is megvan a maga Lourdes-ja, ahol a hit új erőre talál önmagában: de lehet-e ez minden...? Nincs nála több, tovább...? Csak a csoda segethet a tömegek csüggedésén, csak az irrealitás; a természetes, az ésszerű, a kézenfekvő praktikum tömegekre hangszerelt intézkedései helyett...?

Vissza kell terelni a könnyen hívők százezreit a reális élet feladataihoz, hogy megtalálhassák elveszített önbizalmukat és hitüket az élet ezerféle cselődésének változásában. Petrache Lupu, a maglaviti birkapásztor esete igazolja, hogy csak példát kell mutatni az egyszerű népnek, hogy higgyen mindabban, ami nem a politikai pálinkás-hordók tetejéről hirdeti számukra kinyilatkoztatásait.

Az Olimpia-klub lehengerelte a Dácia-Palace monopoliumot

(Arad.) Néhány nap óta esténként vidám zene szűrődik ki a Központi-szálló Alexandri-uccai részén a volt

ujságíró-klubból. Itt nyílt meg az „Olympia P. T. T.”-klub, egész Ardeal legelegánsabb, legbarátságosabb és legkellemesebb klubja.

Végre egy igazi klubja van ennek a városnak. Egy igazi klub, ahol otthon érzi magát a tag, ahol hamisítatlan klubélet folyik.

Alig hogy megnyíltak a pazar termek, a város közönsége máris felkarolta.

Válogatott publikum látogatja nappal is, este is az Olympia-klubbot. A kávéházak jóközönsége alig várta már, hogy bevonulhasson a tágas, világos és füstmentes termekbe, ahol kényelem, előzékenység, pontos kiszolgálás fogadja.

Végre egy igazi klub, a szónak nyugati értelmezésében. Itt nem nézik ki a vendéget, ha este csupán fekete-kávét rendel és nem a pazar bárban költi el a pénzét. Itt akkor is szívesen látják, ha egyáltalán semmit sem rendel, hanem csupán a gazdag választékban található kül- és belföldi lapokat és folyóiratokat olvassa.

Itt nincs fogyasztási kényszer, mert a klub a tagok otthona, ahová pihenni és ha akar, szórakozni megy és akkor fogyaszt, amikor kedve van hozzá.

Ebbe a klubba be nem teheti a lábát az, aki nem odavaló.

A kétes elemek hadd maradjanak a kártyalebukokban, amelyeknek takaróul szolgáló kávéházai-ból a jobb közönség az Olympia megnyitása után szinte tüntetően kivonult.

Az érintkezés formája disztingvált, a hangulat fesztelen, a tónus nyugateurópai színvonalú az Olympia-klubban.

Örömmel állapítjuk meg, hogy Arad végre hozzájutott egy valóságos látványosságszámba menő klubhoz, amelyet a közönség megkedvelt és felkapott, mint évekkel ezelőtt az ujságíró-klubbot.

ÉPÜL A SZENTVÁROS

Az idei Ujév ünnepe után valósággal forradalmi eseménye volt Jeruzsálemnek: Herodes ideje óta most először van elég vize a városnak a lakosság számára. *Megszűnik a kétezer esztendő vizhiány és ezzel megszűnik az utolsó akadály, amely a főváros fejlődésének útjában áll.* Ebben a hónapban működni kezd a csövezetek, amely a vizet Jaffától északkeletre, a bibliai Jarkon-folyóból hozza Jeruzsálembe. Eleinte naponta 250 ezer gallón vizet szivattyuznak fel, de már november 1-től kezdve a napi mennyiség egymillió gallón lesz. Hogy ennek jelentőségét megértsük, tudni kell azt, hogy a város vezetősége ma naponta csak 400 ezer gallón vizet onthat szét. A millió sem a maximum, hanem a mennyiséget a szükségletek mérten növelni fogják és egyidejűleg a víz árát is le szállítják. Már november 1-től kezdve egy köbméter viz ára a hihetetlenül magas 8 piaszterről le fog szállni 4 piaszterre.

A vízkérdés megoldásával majdnem egyidőben láthatók lesznek az új éra jelei, amit el is várnak a város új vezetőségétől. Nem titok, hogy az osztrák származású Auster Dániel ügyvéd, alpolgármester, a város mai képének radikális megváltoztatását szorgalmazza.

Ez természetesen nem vonatkozik a falakon belül levő történelmi részre, amelyet megbontgatatlannak nyilvánítottak, vonatkozik ellenben az úgynevezett újvárosra, amelynek terjedelme négyszerre nagyobb.

Aki ma a leginkább használt uton, a Jaffából és a ludi vasuti csomóponttól jövő uton érkezik a városba, deprimálón csunya benyomást szerez. Az autó egyenesen egy keskeny aszfaltutra érkezik, amely önkényesen kanyarog egy- és kétemeletes házak között. Gyalogjárda nincs, ezzel szemben a kocsit és a házak csunya uccai frontja közötti részt vastag porréteg borítja. Így néz ki a város majdnem egészen a centrumig. A hatás nem javul, ha megtudjuk, hogy ez nem is mellékucca, hanem a Jaffa Roadnak, a főutnak egyik része. De egyébként is a város sok helyén nincsenek gyalogjárdák és ahol vannak is, keskenyek és göröngyösek.

REUSZ műjéggár

3 havi üzemjavítási és modernizálási munkálatok befejezése után a **legjobb műjeget** hozza forgalomba. — **Házhozszállítás teherautokon.** Pontos kiszolgálás, hatóságilag engedélyezett hűtőtelep.
Bul. Reç. Ferdinand 23. Tel. 141.

A városi tanács elhatározta, hogy az összes uccákat aszfaltjárdával látja el és már meg is kezdődtek a munkálatok.

Ezenkívül még ebben az évben kiszélesítik a Jaffa Roadot.

A slum-negyeden át, amely keletre fekszik, új széles utat létesítenek, amely sokáig csak terv volt. Ez lenne a nyomor-negyed szanátlásának kezdete, ami Auster alpolgármester kedvenc eszméje. Erre nézve nincs még határozott program. Ez igen sok pénzbe fog kerülni. Felmerült az ötlet, hogy alapítsanak ingatlan-társaságot, amely az egész nyomor-negyedet a Jaffa-uttól keletre megvásárolná, az épületeket lebontaná, a területet újra parcelláztatná és azután az egyes parcellákat építkezés céljaira eladná. Az ilyen társaság számíthat a városi tanács támogatására. A baj csak az, hogy körülbelül egymillió font alaptőke szükséges és ilyen összeget a tejjel-mézzel folyó Kanaánban sem könnyű felhajtani. A tanács határozata értelmében körben a városon körutat építenek, amely 30 méter széles lesz eleinte, de azután ki fog szélesedni 40 méterre.

Ezek az ucca-építések sokkal kevesebb figyelemben részesültek nyilvánosság részéről, mint a városi tanácsnak az a határozata, hogy végre meg kell kezdeni parkok és kertek létesítését. Jeruzsálemben mindezekig nem voltak ilyenek. Volt valamikor ugynevezett városi kert, de már régóta valóságos romhalmaz. A városi tanács tényleg elhatározta, hogy nyilvános parkot létesít nagyobb területen, déli részen, egy hegyoldalon, nem messze Talpioth elővárostól, ahol az angol golf-klub játéktere van. Más helyeket kertek számára vett előjegyzésbe. De mindez eltölpül ama jelentős határozat mellett, amely azt célozza, hogy Jeruzsálem visszakapja régi természeti szépségeit. A városi tanács be akarja látsítani az olajfák-hegyét és az örhegyet a lábától egészen a tetejéig. Ott már nem lehet építési engedélyt kapni. Az ókorban mindkét hegy sűrűn be volt ültetve olajfákkal. Hiszen az olajfák-hegye elnevezés is erre vall. Ma mindkét hegy olyan csupasz, mint az egész Judea-hegység, néhány hely kivételével.

Ha véghez viszik az ujjfásítást, a Szentváros nyugaton és délkeleten vissza fogja kapni biblikus jellegének nagyrészét.

Ennek a hatalmas tervnek megvalósítása messze túlhaladja a város pénzügyi erejét. Felmerült az eszme, hogy a világ kulturáncáihoz felhívást intézzenek a terv kivitelének anyagi támogatására. Bátran meg lehet ezt tenni, mert az olajfák-hegye keresztényeknek és zsidóknak egyaránt szent hely és Jeruzsálem szépségének helyreállítása mindenképpen érdekel és nem helyi jelentőségű dolog. Nincs kizárva, hogy igen előkelő személyiség fog a mozgalom élére állni.

Legszebben öltözködhet, ha felkeresi

Angerer Sándor

uriszabót

Arad, Strada mărășești și Consistorului sarok
(7 és 9 autóbusz megálló)

Londoni levél:

Botrányok elsimításából milliókat keres „Amerika legtitokzatosabb asszonya“

Miss Fanny Holtzmann, a legkeresettebb és legjobban megfizetett amerikai ügyvédnö jelenleg Londonban tartózkodik, ahol egy nemzetközi jelentőségű por előkészítő munkájában vesz részt. A kiváló ügyvédnőnek ez a jelszava: „Csak semmi botrányt, kérem!” És ezzel a jelszóval 100 per közül kilencvenkilencet megnyert. Specialista a kereskedelmi és magánperekben, a bíróságon kívüli egyezségeken. Olyan esetekben teszi ezt, amelyekbe igen előkelő személyek vannak belekeverve, akiket kinosan érintené, ha a per részletei nyilvánosságra kerülnének. Ezeket mondja:

— Sohasem engedem odáig jutni a dolgokat, hogy nyilvános tárgyaláson teregessék ki a részleteket, amíg mindent el nem követek, hogy peren kívül hozzak létre megegyezést. Ezer esetem közül husz esetben kellett a bírósághoz fordulnom.

Ennek köszönheti a csinos ügyvédnö az „Amerika titokzatos asszonya” nevet. Akkor sem lép mint ügyvéd a nyilvánosság elé, ha az általa képviselt ügy a bíróság elé kerül és a per néhány napig leköti a nyilvánosság érdeklődését.

Egyik legnagyobb sikerét Londonban aratta Jussupoff orosz hercegnő pörében. Ő képviselte a hercegnőt és meg is nyerte a pert egy filmvállalat ellen, amely a hercegnő fényképét hozta az általa készített Rasputin-filmben.

Jussupoff hercegnő százezer font sterling kártérítést kapott, mert az egyik filmjelenetben, bár más néven, mint Rasputin szeretője volt feltüntetve.

A filmet az egész világon forgatták. Holtzmann ügyvédnö, aki film- és színházigygyekben specialista, rögtön felismerte a helyzetet. miután tíz más ügyvéd reménytelennek találta. Londonban kell megindítani a pert — mondotta. — Londonban, mert ott szigoruan veszik a női becsület védelmét. A londoni győzelem azután precedensül szolgált. az Amerikában és Európában megindított több száz pernek.

Minden mozinak, amelyben a Rasputin-filmet bemutatták, kártérítést kellett fizetnie.

Figyelem!

Piroskyné fodrász-szalonzában Dauerwelle 160 lei, elsőrendű bécsi géppel, 6 hónapi felelőséggel.

Hajfestés minden színen 150.— Lei

Ondolálás . . . 10.— Lei || **Mnicür 8.— Lei**

Hajmosás . . . 8.— „ || **Borotválás . . 8.— „**

Piroskyné urifodrász-szalonzja Str Matei Corvin. Cimrefigyeljen

Figyelem!

Holtzmann kisasszony egyetlen egyszer sem jelent meg személyesen a bíróságok előtt.

A Jussupoff-eset valóságos pánikot keltett Hollywoodban. A film-társaságok egész serege már megkezdett filmet hagytak abba, újból átnézték a kéziratokat és azóta ugyancsak óvatosak, nehogy alkalmat szolgáltassanak hasonló per megindulására. Elő személyeket feltűntető filmeket azóta csak az érdekeltek hozzájárulásával forgatnak, holott ezelőtt minden skrupulus nélkül jártak el.

A kiváló ügyvédnö kliensei közé királyok és arisztokraták, milliomosok és lecsuzzott emberek tartoznak. Mindig mosolyog és büszke arra, hogy szülei félszáz évvel ezelőtt Bécsből visszavándoroltak ki az Újvilágba. Még ezeket mondja:

— Hollywood nem kizárólag a siker és szórakozás paradicsoma, mint ahogy általánosságban elképzelik. Hollywood a tragikum, az összeomlások és csalódások városa is. Minden leány a cigarettáárú-nő, a kis kóristalány a jövő sztárjának tekinti magát. És emellett sok hajdani filmlétségség ül az áruház pultja mögött és a némafilm nem egy kedvence működik, mint lift-görli valamelyik szállodában, ahol neves művészek szoktak megszállni. Hollywood kisváros lett. És még hozzá nyárspolgári kisváros. Hires filmsztárok válási ügyét hoztam rendbe, vagy minden teketória nélkül szétválasztattam, vagy megint összehoztam őket. Hollywoodban ugyanis veszedelmes valami a válás. Nagy karrier romlását jelentheti. Sok sztár bukott meg, mert elváltak a hitese társától.

Holtzmann Fanny választotta el békésen John Gilbertet és Ina Claire-t és még sokakat. Amerika és Anglia minden nagy sztárjának bizalmasa. Noel Coward, P. G. Wodehouse, Ivor Novello, Cochran, Tilly Losch, Jack Buchanan, Lonsdale, Maughani és még több neves író, direktorok és színészek a barátai és kliensei. Prominens sztárok megöregedtek és a fiataloknak nagyon kell küzdeniök. Hollywood olyan lett, mint egy gyárváros. Korán kezdődik a munka, későn hagyják abba, a társaságok legfeljebb esti 11 óráig vannak együtt, az éjszakai lokálokat csak munkanélküliek és idegen utazók látogatják. Kevés az affér.

A közönség már megelégette a filmsztárok szerelni botrányait és válópereit.

Csak azok a sztárok aratnak állandó sikert, akiknek a magánélete békés és nyugodt. Például Norma Shearer, aki most szülte második gyermekét és sohasem állt botrány középpontjában. Ezelőtt a botrány hatalmas reklám volt, ma a sztár, biztos bukását jelenti. Ennek következtében Hollywoodban a társalgás már nem koncentrálódik afférekre.

Igy festette le Hollywoodot a híres ügyvédnö, aki a legjobb barátságban van Chaplin-nel és Greta Garboval.

Bundák	Neuländer E.
szőrmék	szücsnél
legolcsóbban	Fischer Ellz-palota udvarán

Nincs segítség!

Tehetetlenül szenved a végpusztulásra ítélt németországi zsidóság

(Arad.) Az abesszin konfliktusban az érdekelt felek arra törekedtek, hogy ne csak szilárd stratégiai, de tetszetős erkölcsi pozíciót is biztosítsanak maguknak. A világ közvéleménye fontos háborus tényező. Ezt már megállapítottuk a világháboruban. Eppen ezért az érdekelt felek

sulyt helyeznek arra, hogy kardjukat csak ideális célokért, magas erkölcsi célokért húzzák ki a hüvelyből.

Olaszország azt mondja, hogy felszabadítja az abesszin rabszolgákat és szuronya hegyén a kultúrát és civilizációt viszi a barbár országba. Anglia pedig nem akarja megengedni, hogy egy gyenge, katonailag szervezetlen, jóindulatu és szabadságszerető népet egy állig felfegyverzett, földéhes negyvenmillió népfővel legázoljon.

Nem lenne érdemes e morális célok igaz voltában kételkedni. De mégis kár, hogy bizonyos politikai és gazdasági realitások mindkét nagyhatalom motivumait elhomályosítják.

Az a baj, hogy Olaszország azt az országot, amelynek rabszolgáit fel akarja szabadítani, a maga népfőlöségének elhelyezésére akarja birtokba venni. És az is baj, hogy Anglia egyiptomi gyapotültetvényei nem bírának el idegen hatalmat a Tana-tónál.

Anglia keletafrikai gyarmat-komplexuma hellemetlen helyzetbe kerülne, ha olasz ék furakodnék beléje. Ha ezek a dolgok nem lennének, igazán lelkisedni lehetne a két nagy nemzet fenkölt gondolkodásától.

De hát ilyen a világ. Annyira telve van realitásokkal, hogy ritkán jutunk abba a helyzetbe, hogy az emberiségre nézve nagy tettet lehessen megvalósítani anélkül, hogy az anyagiasság árnyéka el ne homályosítaná annak ragyogását. Ennek sem az angolok, sem az olaszok nem okai, de a Népszövetségtől sem lehet követelni, hogy egyik napról a másikra megszabadítsa a világot az anyagiasság szűköszerűség nyomásától és megalapítsa a tiszta erkölcs uralmát.

De most, amikor a világot vezető nagyközpontok ismét és önhibájukon

kívül ebbe a kinos helyzetbe kerültek, alkalom adódik, hogy bizony-
ságot adjanak igaz és makulátlan emberségükről. Olyan ritka alka-
lom ez, amilyent még egy nemzedék bajosan fog megérni. Ritka és
nagyszerű alkalom ez olyan cselekedetre, amely örök időkre ott ra-
gyogna az igazán tiszta erkölcs könyvében.

*A németországi zsidók megmentésükért fordulnak könyörög-
ve az emberiséghez*

Biztos és borzalmas pusztulásnak vannak kitéve. Valamikor egy ka-
tona — ne említsük a nemzetiségét — egy hadifoglyot egészen a nya-
káig beásott a földre, azután bombát helyezett az orrára és gyújtó-
zsinórt erősített a bombához. A zsinór másik végét meggyújtotta és
a nyakig beásott szerencsétlen ember tehetetlenül nézte, miként kö-
zeledik feléje biztosan és feltartóztathatatlanul a pusztulás.

Majdnem ilyen a zsidók helyzete Németországban. Pontosan lát-
ják minden részletében, hogy miként fognak elpusztulni. De nem
mozdulhatnak, semmit sem tehetnek megmentésükre, be vannak ásva,
védtelenek és képtelenek mozdulni. Lobogva közeledik feléjük a puszt-
ulás. Senki sem tapossa el az égő kanócot és senki sem ássa ki az
áldozatot.

Igazán csodálkozni kell azon, hogy a nagyhatalmak államférfiai
mily nyugodtan alszanak. Valamennyien tudják, autentikus anyag áll
rendelkezésükre, hogy Németországban mi történik a zsidókkal és mi
készül még ezután ellenük. Minden azonban nem zavarja őket, nem
rázza fel álmukból. Az olaszoknak fájnak az abesszin rabszolgák és
képes Mussolini az egész olasz nemzetet mozgósítani, csakhogy fel-
szabadítsa ^{Báz} abesszin rabszolgákat. ^{Az} lángoló ^C fenyegetve vonultat-
ják fel flottájukat, mert az abesszin rabszolgák urai számára meg-
akarják őrizni a szabadságot. A Népszövetség világapparátusa meg-
mozdul és heteken keresztül szónokolnak a fekete rabszolgák és uraik
szent jogairól. De mi történik a nemzeti szocializmus rabszolgáival?

De nem, ezek nem is rabszolgák. A rabszolga valami érték, amire

**Férfi és női szövetudjon-
ságok, divatselymek**
nagy választékban megérkeztek

Gyári **Serilana** Gyári
lerakat! árak!
Minorita-palota

vigyázni szoktak, mert hasznot hajt. Németország zsidói pedig... nos mik voltaképen? Nem lehet őket összehasonlítani a rabszolgákkal.

Ninicsenek emberek a föld kerekiségén, akiknek sorsa borzalmasabb lenne, mint amilyen a németországi zsidóké.

Lehetne rajtuk segíteni. Ez bizonyos. És nem is kellene olyan nagy apparátust mozgásba hozni, mint az abesszin rabszolgaságért. Ilyen helyzetben levő embereken okvetlenül segíteni kell. És ha a németországi zsidók megsegítése még oly nehéz is lenne, senkinek sem szabadna azt mondani, hogy nem lehet. Ha egyáltalán nem lenne lehetőség a segítségre, mégis így kellene beszélni: Mégis segíteni fognak rajtuk, mert a világ nem veheti a lelkére, hogy 450 ezer ember elpusztuljon.

*

Csodálni kell az angol gyarmatpolitika urainak nyugodt álmát. Pedig egyetlen tollvonással segíthetnének. Az ő kezükben van a németországi zsidók sorsa. Palesztina embereket követel, zsidókat. Németország zsidói oda akarnak menni. De az angolok hidegen és ridegen ragaszkodnak a kvótához. Kiszámították, nem tudni milyen szempontok alapján, hogy minden évben hány zsidó vándorolhat be palesztinába. Azt nem veszik tudomásul, hogy most hány zsidónak kellene kivándorolnia Palesztinába. Egyetlen certifikáttal sem adnak többet. Ezért meg is interpellálták az angol gyarmatügyi minisztert. Azt válaszolta, hogy Anglia palesztinai politikája nem változik. Az angol külügyi hivatal emberei nem szokták indokolni kijelentéseiket. Malcolm MacDonald is csak ennyit mondott: így van. De nem mondta meg, miért van így?

Anglia évszázadok óta gyarmati politikát folytat. Úgy látja, hogy olasz riválisának gyarmati politikája erkölcstelen. Tehát a saját gyarmati politikáját erkölcsösnek tarja. Következésképpen erkölcstelen lenne a németországi zsidókat beereszteni Palesztinába, hogy Németországban el ne pusztuljanak. Ki érti itt ki magát?

*

Meg kell érteni azt, hogy egyik-másik államnak a náci Németországgal szemben tanusítandó magatartásában politikai gátlások vannak. Nem is lehet beleszólni az államok külpolitikájába. De hisz *a zsidó-probléma már régen túlnőtt minden politikán.*

Több százezer embert meg kell menteni. Embereket kell megmenteni. Semmi egyébről nincs szó. Ezek az emberek véletlenül a zsidók. A nemzeti szocializmus megteremtőjének épp úgy eszébe juthatott volna kijelenteni, hogy mindenki, aki az ötödik emeleten született, vagy mindenki, akinek testmagassága ennyi és ennyi, a német nép romlása. Ez is ugyanolyan jogosult lett volna, mint mindaz, amit a zsidók ellen ordít.

Embereket ítéltek végpusztulásra.

Ez a probléma. És mindaz, amit e kérdés körül beszélnek, nem egyéb, mint a felelősség elől való menekülés. De e felelősség elől nincs menekülés. A német zsidók valamennyi kartársa felelős.

A németországi zsidókon segíteni kell. Hogy miben áll ez a segítség, azt jól tudják azok akikre elsősorban tartozik. Erről kár több szót vesztegetni. Mindössze egy dolgot kell még megállapítani. Mindazok, akik segíteni tudnának és mégsem segítenek, a nemzeti szocializmus cinkostársai.

Az Universul gázbombái a Lomási ellen

(Arad.) A Bucureștiben megjelenő „Universul” című elterjedt napilap, amelyről a legjobb akarattal sem lehet azt állítani, hogy rokonszenvezik az országban élő kisebbségekkel, ismét a **Lomási Fakitermelő Részvénytársaságot veszi támadásai célpontjaul.** Maramureși tudósítást közöl, amely szokott támadó modorban elmondja, hogy tíz maramureși erdőmunkás jelentkezett a Lomási Fakitermelő zavoíui telepén, ahol **Stern Aladár** telepigazgatótól munkát kértek. Stern igazgató, a tudósítás szerint, azért utasította el a munkásokat, mert csak románul tudtak, már pedig ő kizárólag olyan munkásokat vesz fel, akik a magyar nyelvet is birják.

Ezzel a tudósítással az Universul megint alkalmat talált arra, hogy beleköссön a Lomásiba, az ország egyik legnagyobb fakitermelő vállalatába. Valószínűtlennek tartjuk, hogy akár Stern telepigazgató, akár más tisztviselő különleges nyelvtudást követeljen olyan munkásoktól, akik fákat döntenek az erdőben. Már csak azért sem hisszük, mert a Lomási valamennyi tisztviselője — mondhatni — tökéletesen beszéli az állam nyelvét és így nem állhat fenn annak szükségessége, hogy egyszerű marmarosí román erdőmunkásoktól a magyar nyelv tudását követeljék.

Alapos a föltevés, hogy az Universult egyszerűen félrevezette maramureși tudósítója, amikor nemzeti sérelmére fujta fel ezt az egyszerű esetet, amely abban áll, hogy nem vettek föl új munkásokat bizonyára azért, mert ne mvolt szükség rájuk. Igaz, hogy az Universul központi szerkesztősége nem ellenőrizheti kellőképpen vidéki tudósítói szavahihetőségét, de egy kis kritika mégis elkelne a bucureștíi szerkesztőségben. Az Universul rossz szolgálattal tesz az országnak az ilyen és ehhez hasonló tendenciózus tudósítások leközlésével és a saját komolyságát is veszélyezteti vele.

Őszi szövetujdonságok megérkeztek.

Legnagyobb angol és francia divattalpok szerint öltözhet, ha felkeresi

CSONT

„Revü” uriszabóságát.

Arad, Str. V. Goldis — Palatul Banca Românească

Elszaporodtak Aradon az üres lakások

(Arad.) Örvendetes tényként megállapítanunk, hogy Aradon az idén megindult az építkezés. A belvárosban is tető alá kerültek emeletes bérházak és az új városrészekben is lakóházak emelkednek a felparcellázott telkeken.

Az igazságügyi palota mögötti villanegyedben mindössze néhány háztelek üres, a többi mind be van építve szebbnél-szebb villákkal, úgy, hogy ez az új városrész Arad legmodernebb és legtesztetösebb része. A gyermekkórházzal szemben lévő ugynevezett tisztviselő-telepen is egymásután épülnek a családi házak és ez a rész is hamarosan egészen be lesz építve. Lassubb a beépítési tempó az Aradulou felé vezető út mindkét oldalán új városrészben, aminek az az oka, hogy ezen a területen még nincs vízvezeték és nincs Shone-csatorna. Mihelyt mindkét hálózatot bevezetik ebbe az új városrészbe — amit dr. Coțioiu Romulus polgármester kilátásba is helyezett — ugyanolyan lendülettel fog megindulni az építkezés, mint annak idején, amikor megkezdődött a parcellázott telkek beépítése.

Gazdasági szempontból óriási a jelentősége ennek a rapidabb építkezésnek. Sok ember jut munkához, aminek a kereskedelem látja hasznát és így némileg kárpótlást talál az aránytalanul hosszúra elnyúlt nyári időjárás okozta károkért.

Befolyásolta az építkezés a lakásárakat is, amelyek tetemesen leszálltak és még mindig lefelé menő tendenciát mutatnak.

Ma már igen sok az üres lakás. Az újságokban rengeteg a lakáshirdetés, a lakásügynökök el vannak halmozva megbízásokkal, hogy adjanak bérbe üres vagy megüresedő lakásokat.

Ma már az a helyzet, hogy az újonnan épült házakban is sok a kiadó lakás.

Nemrég még sokan keresték az új lakásokat, mert nem kellett reperaturára és kifestésre költeni. Ez vagy előnyt jelent, viszont van ám hátránya is az újépítésű házak lakásainak és pedig az, hogy a szobák és mellékhelyiségek az újépítési stílus szerint kisméretűek és a régi lakások méreteihez alkalmazott butorokat fel se lehet állítani a modern lakásokban. Ezért is húzódoznak sokan az új lakásoktól, noha meg van bennük minden komfort.

A régi épületekben sok az üres nagylakás. Ma már

aránytalanul olcsóbban lehet kapni nagylakást, mint 1—2—3 szobás lakást. Ha az építkezési tempó nem fog el-lankadni, akkor a tavasszal előrelathatólag még egy cso-mó új ház épül úgy a belvárosban, mint az új városré-szekben és nagyobb választék lesz. De

sok kislakás fog felszabadulni azáltal is, hogy az Astra elköltözik Aradról és magával viszi munkásai nagyrészét.

A nagy lakáskínálatnak az lesz a természetes követ-kezménye, hogy a házbérek még jobban fognak esni. Hol vagyunk attól az időtől, amikor horribilis lelépési díja-kat kellett fizetni egy lakásért, a magas házbérről nem is szólva. Mint minden konjunktura, az is megszűnt. A lelépési díj már csak kellemetlen emlék. Talán megérjük, hogy azért fognak fizetni, hogy valaki beköltözzék egy régóta üresen álló lakásba.

Szépítőtáska,

avagy:
ami eddig hiányzott a harci készségünkhöz

Londonból jelentik: Richardson ismert tör-ténelíró a kendőzés divatjáról tartott előadá-sában kifejtette, hogy a hétéves háború idején a katonatisztek épp úgy kendőzték magukat, mint ma a nők, sőt a harctérre is gazdagon felszerelt „szépítőtáskákat” vittek magukkal, illatszeres üvegecskéekkel, kenőcsös tégelyekkel, ajakruddal, rizsporos pamaccsal és szemöldök-kefékkel. Ez a kendőzés nem ártott a harci-készségnek. Sőt ellenkezőleg. (Napi hír.)

(Timișoara.) Na kérem, szóval ez az, ami eddig hiányzott nekünk az új háborúhoz. Mert jó, jó, a hétéves háború óta szépen, mond-hatnók: tulszépen fejlődött a haditechnika, — bevalljuk: amilyen sze-rények vagyunk, kevesebbel is beértük volna, — de hogy

a szépítészet terén így visszasüllyedtünk a legsötétebb közép-korba, az mégsem járja!

Hogy a fizika szolgálatkészen rendelkezésére állt a hadistennek és „égési erőgép” nevű találmányának segítségével tankokat produkált az avult hadiszerek helyett, az rendben van. Hogy a technika legyőzte a levegőt s így a lóhátról küldött mordálygolyó helyett manapság már a modern komfort követelményeinek megfelelően franco és zollfrei az ember háza elé, sőt házába és hálószobájába pottyantják be a reggeli-hez nélkülözhetetlen napi bombaadagot, ezzel is tökéletesen meghe-

tünk elégedve. Hogy a kémia jóvoltából a primitív kartács és puska-golyó helyett szagtalan, iztelen, higiénikus gázokkal tudunk már örömet okozni egymásnak, ez meg egyenesen a háboru szalon-, sőt udvar-képpessé váló tétele, — mondhatnók: szószerint — mert megtörténhet, hogy szalonunkban, vagy udvarunkban minden előzetes felkészülés nélkül, szinte pizsamában gyakorolhatjuk a háborut. Ami már ugye-bár a kultura legragyogóbb eredménye.

De, hogy a fizika, kémia, technika mellett a kulturának egy má-sik gyermeke, a kozmetika ily hűtlenül cserbenhagyja testvéreit és fittyet hányjon a háborunak, nem, nem, cz lehetetlen!

Szépítőtáskákat nekünk! Ha már háboru, legyen háboru! A tra-díciókat ápolni kell! Helyet a neszeszereknek az überschwungon!

Már az elmúlt világháboruban is hiányoltuk ezt a hagyományos hidikelléket.

Bezzeg milyen más volt ez a hétéves háboru idején! Amikor Er-zsébet cárnő kozákjai, Nagy Frigyes porosz gárdistái, Pitt Vilmos ten-gerészei és Richelieu gránátosai, már ami a tiszteket illeti, nációra való tekintet nélkül, mindnyájan igazi frontmässig külsővel jelentek meg a tűzvonalban. Ez volt a sikk kéremszéken, az igazi szobatiszta és szalonképes háboru, holott akkor még nem volt kozmetika, csak kendőzés és hirük sem volt a Cotyknak, Houbigantoknak és Atkin-soknak.

Pedig milyen bájos dolog volt, mikor az ezred apja vacsora után evvel bucsuzott tisztjeitől:

— Also uraim, holnap reggelre sziveskedjenek magukat zárótüz-höz festeni!

Vagy:

BCU Cluj / Central University Library Cluj

— Sergeant Braun! Már a tegnapi szuronyrohamnál észrevettem, hogy a szemöldöke nincs eléggé kitépve. Ez többet ne forduljon elő!

Vagy:

— Kutyamosó! Add ide a szépításkámból az illatszeres üvegecs-kémet!

Mire a kutyamosó így felel:

— Jézusmária! Hát már megint gáztámadást várhatunk, monsieur licutenant?

Vagy:

— Mister captain! Ellenséges repülőgép fényképezi állásainkat!

— Ugy? Hamar az ajakrudacskaikat!

A bizalmas jelentésekben pedig ez állott: „...municiónk és pipere-készletünk fogytán van...”

Aranyat-vasért-akciók helyett pedig a nőegyletek ilyen felszólítá-sokkal fordultak tagjaikhoz:

„A haza érdekében felszólítunk minden honleányt és honanyát, hogy sminkjei beszolgáltatásával járuljon hozzá a győzelemhez!

Ez igen! Ezt kellene a kitűnő történetíró szerint talán megis-mételni, hogy a „harcikészség” nagyobb legyen! Legalább szép szí-nek játszadoznának a kifordultbelü, vonagló, fuldokló hősök arcán az árokban...

Nem gondolja Richardson történetíró nő, hogy ezek az arcok smink nélkül is színeket játszanak majd?

Uriasszonyok, urilányok a dolgozók táborában

(Arad.) Egy ismert előkelő uriasszonnyal a napokban megint gyarapodott a dolgozó nők száma városunkban. Ez arra indítja az **Erdélyi Élet** szerkesztőségét, hogy cikksorozatban ismertesse olvasóival a dolgozó aradi nőket, az asszonyoknak azt a szorgalmas táborát, amely a maga munkájával biztosítja a családja megélhetését. Rövidesen megkezdjük az érdeklődésre jogosan számottartó cikksorozat közlését.

Nem reklámnak szánjuk a megemlékezést a dolgozó nőkről, hanem a megváltozott életkörülmények beszédes dokumentumaként.

Kétféle dolgozó nő van. Az egyiket a gazdasági viszonyok valósággal kényszerítették arra, hogy a háztartás igáját felcserélje a megélhetést biztosító kenyérkeresettel. Az ebbe a kategóriába tartozó nők a háború alatt kezdték előzőnleni a munka különböző területeit. A férfiak távol voltak a harctereken. Szükség volt dolgozó kezekre, hogy meg ne akadjon az élet, a fejlődés. Ekkor kényszerültek feleségek és leánygyermekiek ipari, kereskedelmi és intellektuel-pályákra. A női munkára a háború után is szükség volt. A visszatért férfiak nem tudtak rögtön beleilleszkedni a normális életbe, amelynek nem volt szabad megakadnia. A dolgozó nők folytatták tehát produktív munkájukat, amire a háborus szükség kényszerítette őket. És olyan pozíciókat foglaltak el a munka frontján a nők, amelyeket már nem is lehetne férfiakkal betölteni.

A második csoportba azok a dolgozó nők tartoznak, akik a megváltozott viszonyok hatása alatt szinte lelki szükségnek érezték a munkát. Előkelő hölgyek kikiváncoltak a család kényelméből, a gondtalan jómódból, elviselhetetlenül rájuk nehezedett a kitaratottság nyomasztó érzése.

Ezeket a józanul gondolkodó nőket, noha nem szenvednek a gazdasági kényszer alatt, a munka szeretete lendítette ki a nyugalomból a cselekvésbe, a harchba, a küzdelembe a kenyérért, amely olyan jólesik, ha munka révén lehet megkeresni.

Mindkét kategóriából találunk Aradon tiszteletreméltó nőket. Ezekről és a munkájukról fog majd szólni az Erdélyi Élet legközelebbi cikksorozata.

Palotaforrádalem az aradi Bridzs-klubban

(Arad.) Valamikor régen, a jó békevilágban a bridzs az előkelő eksklusiv társaságok finom és elmés időtöltése volt. Azóta nagyot változott a világ és a bridzs megszűnt

a legelőkelőbb szalonok szórakozása lenni. A bridzs demokratizálódott és most már hatalmas tábor játsza ezt a nemes kártyajátékot. A bridzs-játékosok szövetségekbe tömörültek és világszerte megszerveződtek. Manapság már nemcsak városközi, de országközi versenyeket is rendeznek az egyes bridzs-szövetségek.

Természetesen Arad sem maradt el bridzs tekintetben más városok között. Itt is szövetségbe tömörültek a bridzs hívei és ennek a szövetségnek komoly és előkelő urak állnak az élén. Sokáig a legnagyobb harmónia uralkodott az aradi bridzs-szövetségben. Az utóbbi időben azonban egyenetlenség, meghasonlás dul ebben a tömörülésben és mindez kirobbantotta az elnökválságot.

A bridzs-szövetség nemrég a Palace-kávéház fölött levő játékbarnag mellett teremben helyezkedett el.

Nem elkülönített lokál ez, hanem közvetlen összeköttetésben áll az ugynevezett Háztulajdonos Klubbal, ahol tudvalevőleg csak hazárdjáték folyik.

A szövetség vezetőségének ezzel az intézkedésével a tagok nagyrésze elégedetlen. Még pedig joggal. Az egész város tudja, hogy a Palace-kávéház fölötti termekben játékbarnag működik. De azt, hogy a játékbarnag mellett bridzs-szalon is van, csak az érdekeltek tudják. Már most ha a bridzs-szövetség valamelyik tagja felmegy a Palace-kávéház fölött levő lokálba, nem azt fogják mondani róla, hogy a bridzs-szalonba ment, hanem meg lesznek győződve arról, hogy a kártyalebujt látogatja. Főként ez a viszás helyzet robbantotta ki az elégedetlenséget a szövetség vezetőségének néhány tagja ellen, akik ragaszkodnak a helységkérdésnek jelenlegi megoldásához. A belső egyenetlenkedésnek máris megvan a következménye, amennyiben a szövetség elnöke, dr. Just János, volt főispán lemondott tisztségéről. A tagok hamarosan rendkívüli közgyűlést hívnak egybe és ezen fogják majd tisztázni az összes kérdéseket.

Mindenestre igazuk van azoknak, akik ellenzik azt, hogy a bridzs-szövetség egy obskurus játékbarnag tőszomszédságában működjek, amikor magához méltó keretet is találhatott volna.

A bridzs-játékosok nagy táborában tehát zajlik az élet.

Kenyér kérdés

(Arad.) Az Erdélyi Élet legutóbbi számában irtunk arról, hogy a pecicai kenyérárusok konkurenciát csinálnak az aradi pékiparosoknak. Rámutatunk arra is, hogy

ezek a vidéki kenyérárusok kedvezőbb helyzetben vannak, mint az aradi pékek, mert műhelyeik és sütőhelyiségeik nincsenek közegészségügyi felügyelet és ellenőrzés alatt. **Távol áll tőlünk a szándék, hogy a vidéki kenyérárusokat elűssük attól a mesterségüktől, amely megélhetésüket biztosítja.** Elvégre nekik is joguk van ahhoz, hogy megéljenek és felvegyék a versenyt a városiakkal. Mi csupán a fogyasztó közönség egészsége szempontjából tartottuk fontosnak azt, hogy a pecicai kenyérárusokat egészségügyi ellenőrzés alá vegyék, akár az aradi pékiparosokat. Ha ezek a vidéki árusok megfizetik a városi szabályrendeletben előírt helypénzt, ha egészségügyi szempontból nem kifogásolható, olcsóbb kenyeret hoznak az aradi piacra,

a pékeken kívül senkinek sem lehet kifogása ellenük.

Nem lehet letagadni, hogy az aradi közönség, különösen a szegényebb néposztály szereti a pecicai kenyeret, amely olcsóbb, mint a pékenyér. Ezt be kell látniok a pékeknek is.

A pékek ne siessenek rögtön felemelni a kenyér árát, ha a buza valamivel emelkedik. Ezzel maguk ellen hangozzák azt a közönséget is, amely eddig kitartott mellettük. Hiszen mi meg tudjuk érteni, hogy a pékiparosok igyekeznek megvédeni a saját érdekeiket. Ezt teszik akkor is, amikor maguk létesítenek élesztőgyárat, hogy konkurráljanak az élesztőkartellel. Akkor ne csodálkozzanak azon, hogy a fogyasztók is a saját érdekeiket tekintik. Majd ha a pékek a saját élesztőjükkel olcsóbb kenyeret fognak sütni, bizonyos, hogy a fogyasztók nagyrészt vissza fogják hódítani a pecicai kenyérárusoktól.

Fodorné és Weinfeldné

speciális kozmetika. Strada Alexandri No. 3.

!! **Összes szépséghibák szakszerű ki-** !!
kezelése. - Tanítványok kiképzése.

B É L Y E G Z Ő K E T

olcsón, jól és
azonnal készít

S T A M P A

bélyegzőgyár Arad, a
főpostával szemben.

„Minden kegy elkelt“!

a Dácia-Palace kávéház játékbear- langjaiban

(Arad.) Román nyelvű aradi laptársunkban, a Știrea-ban feltűnési keltő leleplező cikk jelent meg arról a kampányról, amelyet különböző oldalról indítottak az Ujságíró-klub ellen és mivel a klub nem kezdette meg ezen a néven működését, a helyiségeiben megnyílt Olympia P. T. T.-klub ellen is. A bátorhangu lap szerkesztő-tulajdonosa, **Martin Ioan** a többi Aradi Román újságíróval együtt helyet foglal az Olympia vezetésében és így közvetve őt is érték a támadások. Most azután végül megunt a bucureștii és aradi tuzzó nacionalista lapok alaptalan és indokolatlan támadásait és keményen, gerincesen, bátran visszavág. Nem elégszik meg azonban ennyivel, hanem

leleplezi azokat az orvtámadásokat, amelyeket a Dácia- és Palace-kávéházak tulajdonosai és egyúttal a két játékbearlang érdekeltjei a kulisszák mögül intéztek Arad legelegánsabb és immár legkedveltebb klubja ellen, amikor ez még meg sem nyílt.

Mi teljes részletességgel ismertük a kampányt, de a körülmények tekintetbevételével ezekről a perfid machinációról hallgatni voltunk kényetelenek. Martin Ioan, a Știrea szerkesztő-tulajdonosa sok mindent elmondott cikkében. Mi is éppen eleget közöltünk a nyilvánossággal, amely így aztán megtudta, hogy a Dácia—Palace bérlői irányítják a kampányt a Ujságíró-klub ellen.

Mi éppen lapunk egyik legutóbbi számában rámutattunk arra a vakmerőségre, amellyel a Dácia- és Palace-kávéházak tulajdonosai nyilatkoztak.

Ezek az urak, akik az aradi közönség türelme és jóhiszemősége, továbbá a hatóságok jóakarata

folytán milliókat harácsolnak össze, vakmerően azt merték kinyilatkozni, hogy a sajtó írhat ró-
luk, amit akar, nekik nem történhetik bántódá-
suk, mert ők a kezükben tartják mindazokat,
akiktől függnék.

Ez a perfid és sulyosan gyanusító kijelentés juthatott el a Ştirea szerkesztőségébe, ahol érthető megdöbbenést kel-
tett és természetesen félreértésekre alkalmat adó megál-
lapításokra is vezetett a lap hasábjain.

**Mi bizonyosak vagyunk benne, hogy Dáciáék
kompromittáló kijelentése nem jutott el azokhoz,
akikre vonatkoztatni szeretnék.**

De a Ştirea nyomán most már tudomást fognak róla sze-
rezni és

**reputációik és egyéni tisztességük érdekében jogos
represszáliákkal fognak fellépni a gyanúsítások-
kal dolgozó kávéházi és játéklebujbeli triumvirá-
tus ellen.**

Martin Ioan szerkesztő a Ştireaban foglalkozik a Pa-
lace-kávéház dolgával is és csodálkozik azon, hogy a vá-
ros vezetősége eltűri azt a perfidiát, amellyel a Palace
bérleti, akik tudvalevően a Clubul Urbanilor és a Sfa-
tul Negustoresc címet bitorló zug-klubok tulajdonosai is,
a várossal kötött szerződést egyszerűen felrúgják.

**A város azzal a feltétellel fektetett bele sulyos
összeget a Palace-kávéház átalakításába, hogy a
bérlek elsőrendű lokált fognak üzembe helyezni.**

Ehelyett önmaguk degradálták le a kávéházat és este
zárva tartják azzal az indokolással, hogy ráfizetnek. Ez-
zel természetesen mindenkit félrevezetnek, mert nem lé-
tezik ráfizetés olyan kávéháznál, ahol

**a ruhatár bérletéért többet kapnak, mint ameny-
nyit az egész kávéházért fizetnek a városnak bért.**

Ez nemcsak rut hálátlanság a bérlek részéről a város kö-
zörségével szemben, amely évtizedeken át felkarolta és
vagyonhoz segítette őket, de vakmerő és megtorlást kö-
vetelő arcucsapása a városnak, amely megkötötte velük
a bérleti szerződést.

Ezek a telhetetlen kávéház- és játéklebuj-monopolis-
ták mindenkitől csak előnyöket élveznek. Áll ez az álla-
mi adózás és városi illetékek terén is. Ők mindig azzal
állnak elő, hogy milyen nagy az üzemük és mennyi em-
bernek kell kenyeret adniok. Ebben aztán a szó szorosán
vett értelmében igazuk van. Mert

**alkalmazottaik a pikkoló-gyerektől kezdve a fő-
pincérig, a szállodai lóndinerétől a portásig, bele-
értve a takarítóasszonyokat is, semmi egyebet
nem kapnak, mint a száraz kenyeret. Dáciáéknál
— kevés kivételtől eltekintve — az alkalmazot-**

taknak nincs fixfizetésük. Csupán százalékot kapnak és megengedik nekik, hogy elfogadjanak borralókat.

Csoda, hogy a borralalóból nem huznak le maguknak bizonyos részt. Hol van tehát az a hatalmas személyzeti rezsi, amelyre hivatkozva elnézést és kiméletet kérnek a maguk részére.

Ezek az emberek kérnek kiméletet, akik másokkal szemben kiméletlenek. Megnyilatkozott ez már abban a pillanatban, amelyben szó volt az Ujságíró-klub feltámasztásáról. Rögtön megkezdték az elgáncsolási kampányt,

rémhíreket terjesztettek és a közönség körében Ujságíró-klub semmilyen körülmények között és olyan légbombákat igyekeztek elsütni, hogy az semmilyen címen nem fog megnyílni. Annyira biztosak voltak a dolgukban, annyira a nyeregben érezték magukat, hogy magas fogadásokat is felajánlottak.

Nem fog sokáig garázdálkodni a Dácia—Palace—Statul Negustoresc—Háztulajdonos Klub triumvirátus.

Tudomásunk szerint ugyanis a parlament őszi ülésszakának mindjárt az elején néhány aradi ügyvel kapcsolatban interpellációk fognak elhangzani. Olyan ügyeket fognak szótvetni, amelyek már régóta kínos kérdőjelként merednek a város polgársága elé.

Igy szóba fog kerülni az is, miként lehetséges, hogy egyetlen társaság monopolizálja Aradon a kávéházipart akkor, amikor két játéklebujban is zsebrevágják a pinkajövedelmet és veszélyeztetik a kisemberek egzisztenciáját.

Ugyanakkor szóváteszik a parlamentben a mozl-kartell kellemetlen illatu panamáját is.

Remélhető, hogy Arad életéből ez a két botrány-kő a parlamenti vitával egyszer és mindenkorra ki fog küszöbőlni.

A pinkamonopolium azonban addig is nagyokat röhög a markába. Estéről estére a becsábított kisegzisztenciákkal zsufolásig megtelnek a tripók. Öngyilkos- és sikaszójelöltek tolonganak egymás mellett az asztalok körül, — a lebujok ajtaján pedig vigan fityeg a tábla:

„Minden kegy elkelt!”

Consum és Inlesnirea tagok bevásárlási helye:

Hartmann Kálmán ékszerész,

ARAD, Minorita palota.

A FILMESEK

aradi értekezletén súlyosan támadták az aradi mozikartellt

(Arad.) Ugy képzeltük, hogy a mozikartell ügyeivel foglalkozó cikksorozatunkat rövid időre befejeztük. Ezt lapunk legutóbbi számában be is jelentettük abban a hiszenben, hogy ennek az ominózus ügynek felszínre került részleteitől már undorodik a közönség. Kénytelenek vagyunk azonban ismétellen foglalkozni a kartell-panamával, amely aktualitást nyert azzal, hogy a filmházak képviselői az elmúlt héten összejövotelt rendeztek Aradon és megvitatták fontos ügyeiket.

Ebből az alkalomból a filmesek közül számosan keresték fel az Erdélyi Élet szerkesztőségét és gratuláltak, amiért lelepleztük mindazt a jondorlatot, ami a mozikartell mögött megbuvik.

Megköszönték az Erdélyi Életnek, hogy idejében felnyitotta a szemüket az aradi mozitársaság lényegét illetően. Ennek a közérdekű felvilágosításnak tudható be, hogy a filmházak a kellő óvatossággal jártak el a kartell ellen és ezzel kapcsolatban a legszigorubb határozatokat hozták meg, mert

bebizonyosodott, — mint megirtuk, — hogy a kartell becsapta a filmeseket, amikor bejelentette, hogy felozlott.

Az Erdélyi Élet cikksorozatának hatásaként a városi tanács is kénytelen lesz foglalkozni a mozikartell panamájával.

Az interimár-bizottság legközelebbi ülésén ugyanis Tatu Ioan aipoiqármester kérdést fog inlézni az illetékes tényezőkhöz a mozikartell ügyében.

M U Z S A Y N Á L

színházzal szemben. — **Őszl öltönyök és kabátok. Trench-coat.** Nem gyári áru! Minden darab saját készítmény. Mielőtt bárhol vásárol, keresse fel Merkur bevás.-könyvre 6 havi hitel

Előreláthatólag az egész komplexum megvitatásra kerül és ez alkalommal bizonyára tabula rasa-t fognak csinálni a mozi-fronton. Legfőbb ideje is lenne már, mert eltekintve a súlyos szabálytalanságoktól, amelyek a kartell-szerződés körül felmerültek,

a város sem erkölcsi, sem anyagi felelősséget nem viselhet mindazokért a károkért, amelyek a városra háramlanak.

A város közönsége bizik dr. Coțoiu Romulus polgármester erélyében, puritánságában és igazságérzetében és elvárja tőle, hogy kitisztítja azt az Augias-istállót, amelyet mozikartell név alatt értünk. Reméljük, hogy a panamaillatu mozi-ügy végre-valahára le fog kerülni a napirendről.

Sportkörökben beszélük,

... hogy az AMEFA, egyébként kitünő képességű külföldről jött balfedezete nem éppen sportszerű viselkedésről tett bizonyosságot. Az történt, hogy „holmí” anyagi differenciák miatt megtagadta a játékot, amikor csapata a szomszéd városban meccselt. A játékost még vasárnap délelőtt is Aradon igyekezett „jobb belátásra” bírni a klub tiszteletre méltó vezérkara. Végre sikerült a meccs előtt két órával a renitens futballistát arra bírni, hogy csapata után utazzon a szomszéd városba.

ABGÜ Klubjában a Centralinisztray Librajú Örsi neves balfedezetnek is olyan nagy fizetése van a klubtól, amelyet bárki megírgyvelhet. A játékos, — bármennyire is nagy futballista az illető, — ha már sportszeretetről és klubszeretetről nem játszik, akkor legalább a sportszerűséget tartsa szem előtt. Ennek az a legelemibb feltétele, hogy amennyiben anyagi differenciái támadnak, akkor ne a mérkőzés előtt alig két órával éreztesse azt sportársával.

Az aradi munkáscsapat agilis és áldozatkész vezetősége minden bizonnyal teljesítette volna a játékos kívánságát akkor is, ha az szerényebb formában történik és nem: „vagy teljesítik a kívánságomat, nem futballozom”

Ilyen és ehhez hasonló esetek reméljük nem fognak löbbit megisméltődni a munkáscsapat berkeiben és hisszük, hogy a kiváló balfedezet, enyhén szólva, sportszerűtlen cselekedete nem fog követőkre találni, mert az ilyen rossz példák a csapat szellemének, küzdőképességének, bajtársiasságának sírásója lenne.

... hogy a Nemzeti Bajnokságban szereplő csapatok térhódításai folytán a kis egyesületek az első- és másodosztályban szereplő csapatok anyagi csőd elé néznek. Így van ez az egész országban, de leg-

HIRDESSZEN
az „ERDÉLY ÉLET“-ben!

súlyosabb mértékben Aradon, ahol a két Nemzeti Bajnokságban szereplő egyesületen kívül, mintegy huszonöt kisegyesület szolgálja a sportot

Az közfelfogás, hogy ezek az első- és másodosztályú egyesületek elenyészően kevés kivétellel súlyos anyagi gondokkal küzdenek. Támogatást sehonnan sem kapnak, maguk gyenge erejére vannak utalva. Ezeknek az egyesületeknek nincstelensége akkor mutatkozott a maga méltelen valóságában, amikor az aradkerületi sportszövetség minden méltányosságot félre téve, az adóbehajtások módjára azonnal kivánta leszedni ezeknek az egyesületeknek szövetségi illetékeit, feljüggesztés terhe alatt. Ennek az lett a következménye, hogy az egyesületek minden rendelkezésükre álló pénzüsszeget a kerületi sportszövetség pénztárába hordták, hogy a hátralékaikat kiegyenlíthessék.

De még így is megtörtént, hogy nagyon sok egyesület nem fizetett és emiatt feljüggesztés alatt játszott és így sok mérkőzés sorsa a zöld asztalnál dőlt el kétségtelenül az, hogy az aradkerületi sportszövetségnek is, amely az ország legjobban megszervezett sportkerülete, adminisztratív kiadására fedezetet kell találnon. Azonban módot kell találni arra is, hogy a kisegyesületeket, amelyek jövedelem nélkül, tisztán lagjaik egyre gyengülő áldozatkészségéből tartják fenn magukat, támogassák

Az elsőosztályú egyesületek közül néhány még el tud helyezkedni a Nemzeti Bajnoki mérkőzések előtt, de azt is meg kell állapítanunk, hogy úgy az AMEFA, mint a Gloria igazán szűkmarkuan bántak ezekkel a „szerencsés” egyesületekkel. Egy mérkőzésért alig fizetnek ezer lejt, viszont ezek a kisegyesületek örülnek, mert, ha egyedül rendezik meg a mérkőzéseiket, a különböző rendezési költségek miatt még anyagi hasznuk sem marad.

Az aradkerületi sportszövetségnek a Nemzeti Bajnokságban szereplő Gloriával és AMEFA-val egyetemben módot kell találnon arra nézve, hogy a kisegyesületeket megfelelő formában támogassák, mert az közfelfogás, hogy ezek az egyesületek foglalkoznak a játékosneveléssel és a tömegsporttal és, ha a nagy egyesület egy-egy feltűnt játékost átvesz, akkor már megtalálta számításait. A futballközpont támogatására a kisegyesületek nem számíthatnak.

Eppen ezért minden város kerületi sportszövetségének saját hatáskörében kellene foglalkozni ezzel a nagyon fontos kérdéssel, az abban a városban levő Nemzeti Bajnokságban szereplő egyesületekkel egyetemben, mert, ha gyors segítség nem érkezik, akkor a kisegyesületek fellármázhatatlanul rohannak a csőd, a teljes megsemmisülés felé, amely az egyetemes sportnak felbecsülhetetlen károkat okozhat.

Pénzfeivételre — pecséttel ellátott hivatalos nyugta ellenében; — csak fényképes igazolvánnyal rendelkező kiadóhivatali megbízottaink vannak feljogosítva.
--

Gépkatrész lerakat:

Molnár Ödön gépkereskedelmi Rt.,
str. Alexandri 6.

Harangöntőde:

Hönig Testvérek, str. Barițiu 12.

Jéggárak és sörraktárak:

Reusz S. és Fia, Bul. Reg. Ferdinand
Schreyer Viktor, str. Mețianu 15.

Kaptafagyár:

Stiaszny József és Fia rt., str. Dna
Balășa 121.

Kötélgyár:

Schönberger és Grünstein Rt., str. Mo-
cioni 7.

*Kötött és szövöttáru és harisnyagyá-
rak:*

Stern Testvérek, str. Peneș Curcanul
Kőő János, Bul. Reg. Ferdinand
Industria Ciorapilor, Str. Ghiba Birta
16.

Kenyér és pékáru gyár:

Weisz Sigfried rt., str. Alex. Gavra.

Kendőgyár:

Schwartz Vilmos, Piața Avram Iancu

Motor és vagongyár:

„Astra” vagon és motor gyár, Calea
A. Vlaicu.

Olajgyár:

Lengyel S. et Co. rt., Bul. Reg. Fer-
dinand 46.

Oxigéngyár:

Oxigéniipar rt., Calea A. Vlaicu 144.

Szeszgyár:

Neuman Testvérek rt. szesz- és élesztő-
gyár, Calea Aurel Vlaicu

Textilgyár:

Aradi Textilipar rt., str. Poetului 7.

Vas- és rézbutorgyár:

Fleischer Testvérek, str. I. Russu Și-
rianu 15.

Vegyészeti gyár:

„Azuro”, str. T. Ciocnea 19.

Likőrgyár:

„Flora” likőrgyár, Bul. Reg. Ferdi-
nand 27.

Déligyümölcs nagykereskedő:

Hönigsberg Marcel, str. Alexandri

Gabona nagykereskedők:

Kardos és Gammer, Bul. Reg. Ferdi-
nand 35.

Tenner és Böhm, Bul. Reg. Ferdinand
26.

Nemzetközi szállítók:

König és Lázár, Piața Avram Iancu.

Fatermelők:

Crosz József rt., str. Cloșca 4.

Mairovitz Mór és Fiai rt., str. Cloșca
14.

Patria fatermelő rt. Calea Radnei.

Rövidáru nagykereskedő:

Schwartz S. és Fiai et Co., Bul. Reg.
Maria.

Szőnyeg- és butorszövetnagykereskedő
Domán Sándor, Bul. Reg. Ferdinand.

Szővet- és posztónagykereskedők:

Schutz J., str. Eminescu 2

Vajda Béla, str. Eminescu.

Textilnagykereskedők:

Hilbert József, Bul. Reg. Maria

Kondor László rt., str. Eminescu.

Szenes és Schwartz, Bul. Reg. Maria

Aradi Textilgyári lerakal (Eichner
Ákos, új Neuman-palota.

Berger Mór, Bul. Reg. Maria

Elektrotechnikai árulerakat:

Fränkl Miksa, mérnök, str. Emines-
cu 33.

Üveg- és porcellán nagykereskedők.
Fischer Mór, Bul. Reg. Maria 32.

Szabó Albert, Bul. Reg. Maria 20.

Bazár:

Szinházi versenybazár (Reich Jenő),
Piața Avram Iancu

Butorkereskedő:

Butorközpont (Bene et Co.) Bul. Reg.
Maria 22.

Cipőkereskedők:

Apponyi Testvérek, Bul. Reg. Ferdi-
nand 1.

Deutsch S. Bul. Reg. Maria

Szigeti Oszkár, Str. Gen. Berthelot

Drogériák:

„City” (Zeiner I.), Bul. Reg. Maria 26.

Elektrotechnikai kereskedők:

Gáspár Árpád, str. Horia 2.

Kalmár József, str. Brătianu

Koch Dániel, str. Eminescu 2.

Varga Testvérek, str. Alexandri

Épület- és tűzifakereskedők:

Flamm Róbert, Bul. Reg. Maria 17.

Focus fatelep, Piața Arenei

Férfiruhakereskedők:

Muzsáy József, str. Gen. Berthelot 4.

Szántó és Komlós, str. Gen. Berthelot

Fehérnemű kereskedő:

Ruttkay és Botye, Bul. Reg. Maria 10.

Férfi divatáru kereskedő:

Apponyi Testvérek, Bul. Reg. Ferdinand.

Festékkereskedők:

Steintzer M. Bul. Reg. Maria

Fűszer- és gyarmatáru kereskedők:

Éles Lily, str. Bratianu
Färber Lajos, Bul. Reg. Ferdinand 20.
Hofmann Ottó, Piața A Iancu

Foto-cikkek:

Bloch Janka, Bul. Reg. Maria

Harisnya- és kötöttárukereskedők:

Bársony Andor, Piața A. Iancu 18.
Bogyó Árpád, str. Eminescu 13.
Löwinger Árpád, Bul. Reg. Maria 8.
Lusztig és Berger, Bul. Reg. Maria 24.
Weisz és Benjámín, Bul. Reg. Maria

Könyv- és papírkkereskedők:

„Cultura”, str. Gen. Berthelot 6.
Kerpel Izsó, Bul. Reg. Maria 12.
Lefkovits E., Bul. Reg. Maria
Max Molnár et Co., Str. Gen. Berthelot 4.
Oláh Sándor és Tsa, Bul. Reg. Maria

Nemzetközi szállítók:

Egger et Co., str. Moise Nicoara 3.
König és Lázár, str. Bucur 3.
Schenker et Co., Bul. Reg. Maria 9.

Női konfekciók:

„Confectio” rt., str. Gen. Grigorescu
Friedmann József, P. Avram Iancu 16.

Női kalapszalón:

Kramer Rózsi, str. Vasile Goldis 1.

Órds és ékszerész:

Csáky János, Bul. Reg. Ferdinand
Hartmann Kálmán, Bul. Reg. Maria 22
Kun József, Bul. Reg. Maria

Sírkő faragó és kereskedő:

Steiner Fülöp, Bul. Reg. Ferdinand 47

Sorsjegyrusítók:

Aradi Általános Takarékpénztár
Arad megyei Takarékpénztár
Iliescu-bank fiók str., Bratianu
Cultura könyvkereskedés, Fehér-
Kereszt épület.

Szállítók:

Éliás Lipót, str. Eminescu 6.
Gábor Sándor str. Eminescu 24.
Intercontinental, Str. Cloșca 1.

Textil- és nődivatkereskedők

Glézinger Győző, str. Metianu
Goldstein Lajos, str. Brătianu 4.
Klein Sándor, Bul. Reg. Maria
Renaissance, Bul. Reg. Maria
Székely Mihály, str. Gen. Berthelot
Szénássy divatáruház, Bul. Reg. Ferdinand
Szentgyörgyi Emil, Bul. Reg. Maria
2—4—6.

Textil-Central (Németh István), Bul. Reg. Maria

Vaskereskedő:

Burza Testvérek, Bul. Reg. Ferdinand 23.

Rádió kereskedők:

Hirschmann Károly, str. Gh. Lazar 17.
Vértes Vilmos mérnök, str. Cloșca 1.

Mészraktár:

Párzova S. A., Fabrica de Var, Bul. Reg. Ferdinand 6.

Cipészek:

Ilica Gh., str. V. Goldis
Várhol László, str. Brătianu 4.

Fényképész:

Nagy Géza, Bul. Reg. Maria 8.

Fodrász mesterek:

Girauschek Róbert, str. Eminescu 27.

Nyomdák:

Lefkovits E., Bul. Reg. Maria
Lovrov, Bul. Reg. Ferdinand 5.

Kelmefestő és vegytisztító:

Hoszpodár Miklós, str. Eminescu 3.

Szűcsök:

Engelhardt Ferenc, str. Eminescu 5.
Neuländer Emil, Bul. Reg. Maria 12

Étterem:

„Lidó”, str. Eminescu
Fleiszig Alfréd, Bul. Reg. Ferdinand 48.

Szállodák:

„Central”, Bul. Reg. Maria 4.

Fürdő:

Simay fürdő, str. Moise Nicoară.